

АНАЛИЗА БИЛАНСА

Додатак „Народном Благостању“

ГОДИНА III

БЕОГРАД, 11. ЈУЛИ 1931.

БРОЈ 28

Садржај:

„Sava“ опште осигуравајуће акционарско друштво — Загреб
Бродарско акционарско друштво „Бока“ — Котор
„Ikarus“ а. д. tvornica aero i hidroplana — Novi Sad
Творница за памучну индустрију д. д. — Загреб

„SAVA“ OPŠTE OSIGURAVAJUĆE AKCIONARSKO DRUŠTVO, ZAGREB.*)

U 1930. godini „Sava“ je navršila prvu dekadu svoga rada — sa vanredno povoljnim uspehom. Za ciglo deset godina razvila se je u naše najveće društvo elementarnog osiguranja. „Sava“ ima više specijaliteta i puna je interesantnosti, koje joj međ našim domaćim osiguravajućim društvima daju naročito obeležje.

Pre svega ona ima vrlo malen broj akcionara. Oni otmenijeg porekla, kao što su kod „Save“ u опште ne mogu biti. Našim čitaocima već je poznato, da je „Sava“ bila svojevremeno osnovana na taj način, da joj je Asicuracioni Generali predao svoj portfelj osiguravajućeg posla u Jugoslaviji. To je izvršeno na taj način, da je osnovano novo акционарско друштво, sa glavnicom od 10 miliona dinara, od koje je preuzela minoritetni paket (40% glavnice) Asicuracioni Generali u Trstu, a 60% glavnice podelili su naši domaći zavodi, naime Prva hrvatska šteditionica, Zagreb, Srpska banka, Zagreb, Jugoslovenska udružena banka, Zagreb, Jadransko-Podunavska banka, Beograd, Zemaljska banka za Bosnu i Hercegovinu, Sarajevo i Zemaljska banka, Beograd.

Dalje je važno podvući, da obavlja „Sava“ isključivo elementarno osiguranje, a ne i životno. Ova činjenica rezultira iz toga, što je Asicuracioni Generali predala „Savi“ sav svoj portfelj elementarnog osiguranja, dok je životno osiguranje zadržala za sebe. Ova se je podela pokazala vrlo korisnom. „Sava“ je imala mogućnosti, da se specijalizira isključivo u elementaru.

„Sava“ ima u Assecuratione Generali vrlo solventnog i bogatog reosigurača a sem toga ima još i naše domaće osnivače, koji joj u svako doba mogu pribaviti ozbiljne mušterije. Kod nje je osigurano najviše industrijskih preduzeća.

Što znači „Sava“ za našu privredu, najbolje ilustrira činjenica, da je od svog postanka pa do kraja 1930. godine u našoj državi na ime šteta isplatila 178.28 miliona dinara. To je svakako jedna zamašna suma.

Jedna od daljnih osobenosti „Save“ je njezina glavnica. Ona je od svoga početka utvrđena sa 10 miliona dinara. Акционарска glavnica osiguravajućih društava ne pretstavlja njihov investicioni ni prometni kapital, već nekaku supergaranciju osiguračima. Zato vidimo, naročito u inostranstvu, da glavnice osiguravajućih društava nisu potpuno uplaćene. Takav je slučaj i kod „Save“. Od predviđenih 10 miliona efektivno je bilo uplaćeno svega 4 miliona dinara. U 1928. godini, kad je prvi put iskazana čista dobit (sa prenosom) od preko 2 miliona di-

*) Za 1929. godinu bilans je analiziran u dodatku „Narodnog Bлагостanja“ od 20. septembra 1930. godine, br. 38, str. 167, a za 1928. god. u 19. broju od 15. juna 1929. god. str. 309.

nara, pomoću dobiti i rezerva uplaćeno je na konto glavnice dva miliona, a narednih godina je iz čiste godišnje dobiti odvojeno po dva miliona, tako, da je ušla „Sava“ u novu 1931. godinu sa potpuno uplaćenom glavnicom. Za akcionare je bio to jedan vanredan posao. Primali su svoju 10% dividendu godišnje, a za nominalno uplaćenih 40 dinara po akciji (pre deset godina) imaju današnju nominalnu vrednost akcije od 100 dinara, do koje se došlo putem dotacija iz tekuće dobiti.

Da vidimo malo detaljnije osiguravajući posao. Kretanje godišnje produkcije pokazuje nam račun gubitka i dobitka; za poslednje četiri godine dobijamo sledeću sliku:

I. Račun gubitka i dobitka.

Rashodi	1927.	1928.	1929.	1930.
	u hiljadama dinara			
Štete*)	6.878	5.563	5.981	5.998
Upravni troškovi*)	7.175	7.268	8.002	8.436
Porezi	702	802	858	1.604
Takse vatrogasnina etc.	408	429	410	441
Otpisi potraživanja	13	12	951	59
Premijske rezerve*)	5.365	5.570	5.654	5.976
Rez. za nereš. štete*)	3.480	4.807	4.609	4.744
Razne rezerve	2.382	2.483	1.352	1.694
Dobit	640	1.791	3.197	3.089
Prihodi				
Pren. raz. rez. iz ran. god.	1.901	2.446	2.287	1.672
Prenos prem. rezerve*)	4.852	5.365	5.571	5.654
Prenos nereš. šteta*)	3.181	3.480	4.807	4.610
Prihod prem. i dažb.*)	12.886	12.091	14.682	15.691
Kamata	682	1.012	1.199	1.773
Razni prihodi	3.541	2.333	2.471	2.642
Zbir prihoda ili rashoda	27.046	28.729	31.018	32.043

Za „Savu“ nema privredne depresije, a pošto se ne bavi osiguranjem života, to je očuvana gubitaka iz konkurencije koja je tu granu u pogledu tarifa dovela do potpune anarhije. Zbir prihoda odnosno rashoda je za poslednje tri godine povećan od 27 miliona na 32.04 miliona dinara, a to zbog porasta skoro sviju pozicija. Jedino su prema 1927. godini smanjeni rashodi na neto-štetama, a to je veoma povoljno, naročito kad imamo u vidu, da su u međuvremenu porasli prihodi od neto-premija za skoro tri miliona dinara.

Da bismo našim čitaocima mogli dati vernu sliku o značenju i kretanju pojedinih grana, u narednoj smo tablici detaljirali prihode od premija po granama, po odbitku storna; slika je sledeća:

*) Po odbitku udela reosigurača.

u 1930. godini:

Grana	Prihodi od premija	Udeo reosigurarača u hiljadama dinara	Neto-premije
Požar i staklo	26.748	14.911	11.837
Provalna krađa	1.900	744	1.156
Tuča	615	144	470
Transport	1.753	1.332	420
Nezg. i zak. duž. jemstvo	4.224	2.416	1.807
Ukupno	35.240	19.547	15.690

Iz ovih podataka vidimo, da je grana „požar i staklo“ daleko najvažnija i da premaša njezin volumen 75% svih prihoda od premija. Druga je grana „nezgode i zakonska dužnost jemstva“ zatim dolazi provalna krađa, osiguranje od grada i transport kod neto-premija, a kod bruto-premija dolazi osiguranje transporta kao pretposljednja a grada kao poslednja.

Odnos između neto-premija i neto-šteta kod ukupne produkcije je sledeći:

Godina	Neto-premije	Neto-štete u hiljadama dinara	u %
1927.	12.886	6.878	53.4
1928.	14.091	5.563	39.4
1929.	14.682	5.981	40.7
1930.	15.691	5.998	38.2

Premije su dakle u znatnom porastu (za skoro tri miliona dinara), dok su štete prema 1927. godini osetljivo smanjene, a poslednje dve godine ostale su skoro nepromenjene. Zbog toga je i procentualan odnos poslednjih godina mnogo povoljniji — za 15.2%. Poslednje tri godine varira između 38% i 40%; ako pogledamo ovaj odnos kod drugih društava, onda vidimo, da varira između 55% i 75%.

Reosiguranje svih grana imalo je sledeće dejstvo:

Godina	Bruto-premije	Neto-premije	u %
	u hiljadama dinara		
1927.	34.812	12.886	37.0
1928.	36.324	14.091	38.8
1929.	36.691	14.682	40.0
1930.	35.240	15.691	44.5
Godina	Bruto-štete	Neto-štete	u %
1927.	24.007	6.878	28.6
1928.	20.848	5.563	26.7
1929.	15.481	5.981	38.5
1930.	19.746	5.998	30.4

Kod premija je udeo reosigurarača u postepenom smanjenju, od 63.0% u 1927. godini na 55.5% u 1930. godini, dok je kod šteta, sa izuzetkom 1929. godine ostao više manje nepromenjen — između 72 i 70%. Iz tog odnosa rezultiraju iz reosiguranja za „Savu“ uštede na štetama i to: u 1927. godini za 8.4%, u 1928. za 12.1%, u 1929. za 1.5%, a u 1930. godini za 14.1%.

Kod pojedinih grana poslovi su se razvijali ovako:

Požar i staklo.

Odnos između premija i šteta je sledeći:

Godina	Neto-premije	Neto-štete	u %
	u hiljadama dinara		
1927.	9.878	5.452	55.0
1928.	10.900	4.771	43.7
1929.	11.408	5.033	44.1
1930.	11.837	4.961	42.0

I ovde se je odnos znatno popravio, zahvaljujući povećanoj produkciji osiguranja stakla; požar sam je poslednjih godina jedna vrlo riskantna grana, koja iziskuje optimum opreznosti. a ovu granu, uprava „Save“ sama podvlači, „da je poslovanje doduše zaključeno aktivom, ali je i ovoga puta rezultat, uzev u obzir promet posla i stalnu brigu, koju posvećujemo ovoj grani, prilično skroman“.

Reosiguranje daje analognu sliku kretanja neto-premija odnosno šteta:

Godina	Bruto-premije	Neto-premije	u %
	u hiljadama dinara		
1927.	26.444	9.878	37.4
1928.	27.471	10.900	39.6
1929.	26.547	11.408	42.9
1930.	26.748	11.837	44.2
Godina	Bruto-štete	Neto-štete	u %
1927.	19.048	5.452	28.5
1928.	17.179	4.771	27.7
1929.	12.559	5.033	39.9
1930.	13.366	4.961	37.0

Procentualan udeo „Save“ u bruto-premijama se svake godine povećava a tako isto i u štetama, koje su poslednjih godina smanjene; naročito su opale bruto-štete, od 19 miliona u 1927. godini na 12.56 miliona u 1929. odnosno 13.77 u 1930. godini, dok su neto-štete, koje ima da snosi „Sava“ ostale skoro nepromenjene — zbog toga imamo i pogoršanje procentualnog odnosa. Ipak je sretstvom reosiguranja na štetama uštedeno u 1927. godini 8.9%, u 1928. godini 11.9%, u 1929. godini 3%, a u 1930. godini 7.2%.

Kod grane „provalna krađa“ je odnos između premija i šteta još mnogo povoljniji — upravo odličan:

Godina	Neto-premije	Neto-štete	u %
	u hiljadama dinara		
1927.	976	197	20.2
1928.	1.077	227	21.1
1929.	1.086	264	24.3
1930.	1.156	139	12.0

To je nesumnjivo najunosnija grana, u kojoj su u poslednjoj godini iznosile štete jedva 12% od premija; u 1929. godini ta je relacija pogoršana, ali je u 1930. godini, kod povećane produkcije za 100% poboljšana. Zbog toga je i veoma razumljivo, da kod ove grane „Sava“ slabo pribegava reosiguranju.

Godina	Bruto-premije	Neto-štete	u %
	u hiljadama dinara		
1927.	1.691	976	57.7
1928.	1.820	1.077	59.1
1929.	1.831	1.086	59.3
1930.	1.900	1.156	60.8
Godina	Bruto-štete	Neto-štete	u %
1927.	277	197	71.1
1928.	327	227	69.4
1929.	358	264	73.7
1930.	206	139	67.5

Od premija odobrava reosiguraru jedva 40%, a od šteta snosi sama 67% do 74%; to radi jedino iz predostrožnosti, da bi se očuvala kakvih eventualnih iznenađenja.

Da nisu sve grane lukrativne, pokazuje osiguranje transporta:

Godina	Neto-premije	Neto-štete	u %
	u hiljadama dinara		
1927.	352	690	196.0
1928.	336	52	15.5
1929.	407	55	13.5
1930.	420	119	28.3

Štete su u 1927. godini iznosile 196% od naplaćenih premija — zbog čega je ova grana u narednoj godini odmah reducirana i reorganizovana, sa puno uspeha: kod samo malo smanjenih prihoda od premija, štete iznose svega još 15.5%; u 1929. godini povećane su premije, dok se je procentualni odnos šteta ponovno smanjio, na 13.5%; tek u 1930. godini se ponovno povećava, sada na 28.3%.

Kod reosiguranja je slika ove grane ovaka:

Godina	Bruto-premije	Neto-premije	u %
1927.	1.917	352	18.3
1928.	2.069	336	16.2
1929.	1.453	407	28.0
1930.	1.753	420	23.9
Godina	Bruto-štete	Neto-štete	u %
1927.	2.648	690	26.1
1928.	1.339	52	3.9
1929.	512	55	10.7
1930.	4.238	119	2.8

Učešće reosigurača je znatno veće i varira oko 80% kod premija; kod šteta imao je reosigurač da snosi još mnogo više — u 1928. i 1930. godini čak i 96% i 97%. Tako vidimo, da je bila naročito 1930. godina za reosigurača nepovoljna, kad je imao da snosi 4.24 miliona štete, a „Sava” svega 119 hiljada; to je svakako jedan izuzetan slučaj i skloni smo verovati, da se radi ovde o likvidaciji jednog većeg indirektnog posla.

Kod osiguranja „nezgoda i zakonske dužnosti jemstva” odnos šteta prema premijama također je veoma povoljan:

Godina	Neto-premije	Neto-štete	u %
1927.	1.457	420	28.8
1928.	1.470	319	21.7
1929.	1.536	511	33.3
1930.	1.807	518	28.6

ali kod osiguranja „šteta od grada” slika je pogoršana, zbog čega smatramo, da će ova grana biti reorganizovana, ili pak postepeno likvidirana, jer je odnos šteta prema naplaćenim premijama suviše visok, i ako je ipak još povoljniji no kod drugih društava. Izgleda ovako:

Godina	Neto-premije	Neto-štete	u %
1927.	222	118	53.1
1928.	307	194	63.2
1929.	245	118	48.1
1930.	470	260	55.3

Reosiguranje kod obe ove poslednje grane kreće se u potpuno normalnim granicama; jedino kod reosiguranja grada vidimo u 1930. godini, da je „Sava” znatno povećala svoje sopstveno učešće, smanjivši udeo reosigurača. Zbog toga su i neto-štete prema 1929. godini više no udvostručene.

Zarada je kod „Save” nadasve interesantna. U 1930. godini, kao što smo videli iz tablice računa gubitka i dobitka, iznosila je bez prenosa 3,089.889 dinara, dakle samo nešto manje no u 1929. godini. Upoređeno sa uplaćenom glavnicom, to je kolosalna zarada, koju pokazuje slabo koje od naših osiguravajućih preduzeća. Ali je ovaj iznos dobiti još toliko interesantniji, ako pogledamo поближе pozicije prihoda u računu gubitka i dobitka; primetićemo, da prihodi od uloženi glavnica, dakle kamate od tekućih računa, prihodi od hartija od vrednosti i hipotekarnih zajmova, kirije, razne takse, vatrogasnina, kursne razlike i t. d., dakle sve prihodi, koji sa poslom osiguranja skoro nemaju veze, iznose 4.42 miliona dinara, dakle više od iskazanog čistog dobitka. Ako uzmemo dalje u obzir, da razlika između premija i šteta iznosi 9.69 miliona dinara u korist „Save”, onda dobijemo bruto zaradu od 14.1 milion dinara. Od toga treba odbiti tekuće troškove, naime opšte upravne troškove i isplaćene provizije (po odbitku reosigurača) sa 8.44 miliona, poreze za 1.6 miliona, pristojbine razne i takse 441 hiljada, otpis sumnjivih potraživanja sa 59 hiljada dinara, dakle ukupno 10.54 miliona dinara; ostaje čista dobit od oko 3.6 miliona dinara. 500 hiljada dinara iznosi razlika između fondova odnosno rezervi na kraju 1930. godine i prenosnih rezervi iz prošle 1929. godine.

Iz ovoga rezultira, da su prilike u osiguranju danas takve, da jedno između najbolje uvedenih i fundiranih osiguravajućih društava iz prihoda tekućeg osiguravajućeg posla jedva pokriva svoje troškove, (što je u ostalom već povoljna činjenica) i da može iskazati dobit jedino zbog znatnih prihoda svojih fondova, nepokretnosti i hartija od vrednosti, u koje je plasirala viškove premija i sva garantna sretstva.

B. Račun izravnjanja.

Aktiva	1927.	1928.	1929.	1930.
a) Likvidni plasmani:				
Blagajna	576	719	1.160	406
Potraž. kod nov. zav.	9.472	9.359	13.813	7.598
Hartije od vrednosti	7.640	11.131	10.902	18.963
Ukupno	17.688	21.209	25.875	26.958
b) Nelikvidni plasmani:				
Hipotekarni zajmovi	100	50	50	40
„Sava” d. d. za pr. nep.	3.722	3.668	—	—
Nepokretnosti	—	—	4.355	4.355
Ukupno	3.822	3.718	4.405	4.395
c) Ostala aktiva:				
Saldo filij. i zast.	3.138	3.818	4.223	3.847
Razni dužnici	1.419	1.613	1.567	1.518
Dugovanje reosigurača	4.282	3.090	2.078	2.302
Ukupno	8.839	8.521	7.862	7.667
Pasiva				
a) Sopstvena sretstva:				
Glavnica	4.000	4.000	6.000	8.000
Fondovi	3.007	3.108	1.352	1.694
Dobit sa prenosom	833	2.017	3.273	3.228
Ukupno	7.840	9.125	10.625	12.922
b) Tuđa sretstva:				
Premijske rezerve*)	5.365	5.571	5.654	5.976
Rez. za nereš. štete*)	3.480	4.807	4.609	4.744
Salda podružnica	1.088	821	1.920	1.102
Razni poverioci	3.712	4.269	4.600	5.468
Potraž. reosigurača	8.863	8.855	10.737	8.807
Ukupno	22.508	24.323	27.520	26.097
Zbir bilanse	30.350	33.449	38.148	39.021

Zbir bilanse je za poslednje tri godine porastao od 30.35 miliona na 39.02 miliona dinara, odnosno za devet miliona. Međutim, „Sava” iskazuje veći zbir bilanse, a to iz razloga, što pokazuje glavnica sa 10 miliona dinara; u koliko ona u pojedinim godinama nije bila uplaćena, razlika se pojavljivala u aktivni bilanse u rubrici dug akcionara za neuplaćenu glavnica. Mi smo tu poziciju u aktivni ispustili, a u pasivi u poziciju glavnice stavili onaj iznos, koji je glavnica stvarno predstavljala — smatramo, da je to kod analiziranja mnogo pravilnije, jer daje tačnu sliku sretstava, kojima zavod raspolaže.

Vidimo dakle, da su krajem 1930. godine iznosila sopstvena sretstva skoro 13 miliona dinara, od čega je 8 miliona glavnice, 1.7 miliona fondovi, a 3.23 miliona iznosi čista dobit. Prema 1927. godini porast sopstvenih sretstava iznosi 5.08 miliona; u to vreme je glavnica povišena za 4 miliona na 8 miliona, fondovi su smanjeni od 1928. na 1929. godinu od 3.1 miliona na 1.35 miliona (zbog upotrebe za povećanje glavnice). Tuđa sretstva iznose krajem 1930. godine 26.1 milion dinara; prema prošloj godini manja su za 1.4 miliona i to zbog smanjenja potraživanja reosigurača za skoro 2 miliona i smanjenja potraživanja filijala za 800 hiljada, dok su sve ostale pozicije znatno povećane: premijske rezerve porasle su za preko 300 hiljada na 5.98 miliona, rezerve za još nerešene štete za 130 hiljada na 4.74 miliona; pozicija razni poverioci također je veća i iznosi 5.47 miliona dinara.

Odnos sopstvenih ka tuđim sretstvima je jednak 1 ka 2,

a to je za jedno osiguravajuće društvo vanredno povoljno stanje. Za poslednje četiri godine slika je sledeća:

	1927.	1928.	1929.	1930.
	u hiljadama dinara			
Sopstvena sretstva	7.840	9.125	10.625	12.922
Tuđa sretstva	22.508	24.323	27.520	26.097
	30.348	33.448	38.145	39.019
	u procentima:			
	1927.	1928.	1929.	1930.
Sopstvena sretstva	25.84	27.29	27.86	33.12
Tuđa sretstva	74.16	72.71	72.14	66.88
	100.00	100.00	100.00	100.00

Iz ovog upoređenja se vidi, da su sopstvena kao i strana sretstva u porastu (u 1930. godini strana sretstva stagniraju); dalje primećujemo, da su sopstvena sretstva u mnogo bržem porastu, a to dolazi otuda, što društvo glavni deo čiste dobiti upotrebljava u snaženje svojih sretstava a ne na isplatu akcionarima. To je jedan veoma mudar potez.

Aktiva bilanse pokazuje nam podelu odnosno način plasmana svih tih sretstava. To je plasirano:

	1927.	1928.	1929.	1930.
	u hiljadama dinara			
Likvidni plasmani	17.688	21.209	25.875	26.958
Nelikvidni plasmani	3.822	3.718	4.405	4.395
Ostala aktiva	8.839	8.521	7.862	7.667
Ukupno	30.349	33.448	38.142	39.020
	u procentima:			
	1927.	1928.	1929.	1930.
Likvidni plasmani	58.28	63.40	67.83	69.08
Nelikvidni plasmani	12.60	11.13	11.61	11.28
Ostalu aktivu	29.12	25.47	20.61	19.64
	100.00	100.00	100.00	100.00

Najveći deo je plasiran u likvidne plasmane, naime skoro 70%; taj je odnos poslednje četiri godine povećan za skoro 12%, kako je procentualan udeo nelikvidnog plasmana ostao skoro nepromenjen, to potiče povećanje likvidnog plasmana od smanjenja ostale aktive, koja je od 29.12% u 1927. godini reducirana na 19.64% u 1930. godini.

U strukturi likvidnog plasmana vidimo interesantne promene: potraživanja kod novčanih zavoda, koja su od 1927. godine do 1929. godine porasla od 9.4 miliona na 13.8 miliona dinara, smanjena su u 1930. godini na 7.59 miliona; tome na suprot je porastao plasman hartija od vrednosti, u poslednjoj godini za čitavih 8 miliona na 18.96 miliona dinara. Zbog obaranja kamatne stope kod novčanih zavoda je plasman u hartijama od vrednosti bio daleko lukrativniji. Uprava sama napominje, da se njezine hartije od vrednosti sastoje skoro isključivo od državnih hartija i pupilarnih jugoslovenskih hipotekarnih založnica.

U nelikvidnom plasmanu vidimo, da su hipotekarni zajmovi u toku poslednjih godina reducirani od 100 hiljada na 40 hiljada u 1930. godini. Do 1929. godine „Sava“ nije iskazivala sopstvenih nepokretnosti; na njihovom mestu je vodila u aktivi vrednosti afiliranog preduzeća „Sava“ d. d. za promet nepokretnostima u Zagrebu, koje je preduzeće u 1929. godini likvidirano, a nepokretnosti je preuzela „Sava“. Poslednje dve godine one su iskazane sa 4.35 miliona dinara.

Kod „ostale aktive“ nema naročitih promena: saldo filijala i zastupstava nešto je manji no u prošloj godini (iskazan je sa 3.85 miliona, razni dužnici ostali su skoro nepromenjeni na 1.52 miliona i jedino su dugovanja reosigurača nešto malo veća no krajem 1929. godine a iznose 2.3 miliona.

Čista dobit od 3.23 miliona dinara podeljena je na sledeći način: 10% (309 hiljada) dotirano je rezervnom fondu, 2

miliona za dopunu neuplaćenog dela glavnice, koja je time potpuno uplaćena, 7% dividendu (560 hiljada na uplaćenu glavicu, 12% članovima uprave, 6% za varedne renumeracije, daljih 3% na ime superdividende (240 hiljada dinara), 15 hiljada nadzornom odboru, a 10.627 dinara preneto je na novi račun.

Posle ovih navedenih dotacija, **garantni fondovi „Save“** iznoseće:

Glavnica (potpuno uplaćena)	10,000.000.—
Rezerva	1,363.248.98
Poreska rezerva	325.000.—
Rezerva za kursnu razliku efekata	314.983.58
Premijske rezerve	5,976.047.26
Rezerva za nerešene štete	4,744.573.26
Prenos ostatka dobiti	10.627.61
Garancijski polog reosigurača	7,150.631.85

Ukupno dinara 29,885.112.54

U upravi se nalaze g. g.: pretsednik Dr. Svetislav Šumanović, pretsednik Srpske banke u Zagrebu i članovi: Makso Antić, član uprave i generalni direktor Jugoslovenske udružene banke u Zagrebu; Nikola Berković, potpretsednik Zemaljske banke za Bosnu i Hercegovinu u Sarajevu, Bencion Buli, potpretsednik Jugoslovenske udružene banke, Zagreb-Beograd; Milivoj Crnadak, potpretsednik Prve hrvatske štedionice u Zagrebu; Dr. Gedeon Dunderski, pretsednik Jadransko-Podunavske banke, Beograd; Emanuel Erenthal, član uprave Asicuracioni Đenerali u Trstu; Dr. Valter Fišel, industrijalac, Trst; Stevan Karamata, generalni direktor Jadransko-podunavske banke, Beograd; Dr. Mihajlo Kolin, dir. par. dr. Jug. Lojd, Zagreb; Franjo Latković, pretsednik Hrv. obrt. banke, Zagreb; Edgardo Morpurgo, pretsednik Asicuracioni Generali u Trstu; Stevan Rajčević, pretstavnik As. Đen. za Jugoslaviju; Sava V. Savić, potpretsednik Zem. banke u Beogradu i Đorđe Velisavljević, potpretsednik Srpske banke u Zagrebu.

БРОДАРСКО АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО „БОКА“ КОТОР

И прошле године пословање бродарског акционарског друштва „Бока“ развијало се је повољно. Акционарима је исплаћена дивиденда од 10%. Изгледа да је период санације и сређивања дефинитивно завршен и да су се прилике сталожиле. А с обзиром да друштво има до конца 1938 године осигурану годишњу субвенцију од 7 милиона динара, сви су изгледи да ће просперитет и даље бити повољан. У међу времену ће и „Бока“ обновити свој пловни парк пак ће бити у далеко повољнијим приликама него што је била кад је закључивала садашњи уговор.

У погледу туризма најјужнији део Далмације и црногорско Приморје долазе до све веће важности. До пре неколико година о Будви и Улцињу као морским бањама мало је ко знао. Данас и они улазе у моду. Како имају ванредне предуслове, чим се изграде одговарајући хотели, сигурно је да ће промет странаца бити интензивнији. А ти крајеви у поглед поморског саобраћаја готово су монопол „Боке“ па је јасно да ће од повећаног поморског саобраћаја она имати највећу корист.

„Бока“ још увек ради на томе да промет у сектору, који има уговорима о субвенцији додељен, што боље организира. Јасно је да не може одмах да иде стопама Јадранске пловидбе. Али је главно да се ради на обнови пловног парка. Прошле је године купљена јахта „Сузуки“ која је добила име „Џетиње“ као и моторни кутер „Сремац“. Ове је године купљен од једног талијанског друштва које подржава пловидбу између Трста и истарских лука један путнички пароброд средње тонаже коме је дато име „Херцегови“. Тај пароброд одређен је за линију Дубровник—Херцегови—Улцињ. Ради се и на изградњи једног већег путничког пароброда који би подржавао изравну везу између Сплита и наших лука на најјужнијем делу нашег Јадрана.

Прошле године нарочита је пажња била посвећена уређењу пловидбе на Скадарском језеру. Сви бродови који подржавају пловидбу по Скадарском језеру били су подвргнути темељитој поправци. Код реке Црнојевића уређена је властита радионица за мање поправке пловног парка. Поједине јединице које обављају пловидбу на Скадарском језеру тешко могу пролазити Бојану пак је потребно да се на самом језеру уреди потребна радионица. Пловидба Бојаном технички је тако уређена да се сада може вршити несметани саобраћај. Редовита пруга Скадар—Бар продужена је са једне стране до Плавнице а са друге до Сплита. По томе сада је могуће из Сплита директно експедовање робе до Скадарског језера.

Биланса за последње 4 године овако изгледа :

Активa	1927	1928	1929	1930
	у хаљадама динара			
Готовина и банке	3	9	61	2.377
Вредност пароброда	9.839	7.930	5.870	8.377
Дужници	1.229	6.176	7.224	2.635
Ефекти	239	302	467	500
Вредност робе	46	95	83	634
Инвентар по отпису	94	101	91	225
Губитак	2.522	592	—	—
Вредност скадарске пловидбе по отпису	—	1.660	1.476	1.000
Пасива				
Главница	7.225	10.000	10.000	10.000
Фонд амортизације	120	963	1.550	2.532
Повериоци	6.587	5.879	2.096	1.124
Неподигнута дивиденда	53	—	—	90
Поузеће	11	23	27	29
Добитак	—	—	1.296	1.207
Фонд за осигурање бродова	—	—	302	535
Збир пасиве	14.029	16.867	15.273	15.750

Збир биланце концем 1930. године не разликује се по укупном износу много од збира биланце за 1929 годину. А ипак између структуре једне и друге биланце битне су разлике.

Концем 1930. године готовина и потраживања код банака износила су 2 милиона 377 хиљада динара према 61 хиљаду концем 1929 године. Изгледа необично да има једно саобраћајно подuzeће толику готовину дотично толика потраживања код банака. Међутим та је позиција у уској вези са позицијом „дужници“. Ти су опали од 7 милиона 224 хиљаде концем 1929. године на 2 милиона 635 хиљада концем 1930. године.

Ради се о субвенцији. Она износи 7 милиона динара годишње. Међутим са ефективним исплатама не иде увек глатко. Концем 1929. године „Бока“ је имала знатна потраживања а конто доспеле субвенције. Концем прошле године та су потраживања редуцирана на 2,4 милиона динара. Услед тога што су у прошлој години у већој мери исплаћени заостаци на субвенцији подuzeће је располагало са већим износивама. Један део је употребљен да се редуцирају повериоци, други за повећање пловног парка, а трећи је остављен код банака. Тај трећи део утрошен је ове године на куповину новог пароброда.

Пловни је парк повећан за 2,5 милиона динара што је у вези са набавком два нова објекта и темељитом поправком постојеће флоте.

Повериоци су редуцирани за милион динара. Услед тога што су инкасирани заостаци субвенције, подuzeће не мора да ради са банкарским кредитом. Оно осим неких још необрачунатих позиција није никоме ништа дужно. По томе оно је на сасвим здравим темељима.

Фонд амортизације је повећан за скоро милион динара. То су отписи пловног парка. У добрим годинама треба јаче

отписивати. Фонд за осигурање бродова већ достиже пола милиона динара. Нове веће јединице мораће се и даље осигурати код осигурајућих друштава.

Чисти добитак износи 1,2 милиона динара. Управа у извештају напомиње да је одржавање истог добитка због општих прилика правило знатне потешкоће.

Приходи од субвенција и превоза робе и путника прошле су године исказани у једној ставци пак се тешко могу упоредити са ранијом годином. Обзиром да субвенција износи 7 милиона, изгледа, да је на роби и путницима убрано нешто више него 1929. године.

„Бока“ данас подржава следеће линије :

- а) дневну брзу пругу Херцегнови—Котор и натраг
- б) дневну поштанску линију Котор—Херцегнови и натраг
- в) дневну линију Тиват—Котор и натраг
- г) дневну линију Ријека Црнојевић—Скадар
- д) недељну поштанску линију Бар—Скадар
- е) недељну поштанску линију Зеленика—Улцињ—Котор и натраг
- ж) недељну поштанску линију Котор—Улцињ—Зеленика и натраг.

„IKARUS“ A. D. TVORNICA AERO I HIDROPLANA — NOVI SAD*)

Još pre nekoliko godina bili su oni koji su rešili da podignu fabriku aviona, u pravom smislu reći pioniri te industrije.

Prema svome istorijskome razvoju avion se nalazi u trećoj i po našem mišljenju poslednjoj fazi. Od isključivo ratnog oruđa razvio se u drugoj etapi kao saobraćajno sredstvo u rukama velikih vazdušno saobraćajnih kompanija i preko sportske i turističke avijacije postaje sve više jedna potreba, jedan rekvizit svakog modernog poslovnog čoveka. Kako još pre nekoliko godina nismo mogli zamišljati preduzeća bez automobila, tako isto danas velika preduzeća — pri tome ne mislimo na naša jugoslovenska — ne mogu više raditi bez sopstvenog aviona. Za velika odstojanja, za hitne konferencije, avion je bez svake konkurencije. Tamo, gde se još pre nekoliko godina poslovni svet danima i noćima mučio po železnicama, danas su avionom sva ta odstojanja prevaljena za nekoliko sati. A to je ogromna ušteda vremena.

Avion je pobedio, a s njim svi oni, koji su kao „pioniri“ pristupali njegovoj proizvodnji.

Mi smo još daleko od toga jer nama još nedostaju svi materijalni i psihološki preduslovi — ali ipak postoji opravdana nada, da ćemo i kod nas doći do toga da budu privatnici sopstvenici aviona kojima će obavljati svoja putovanja.

Zbog takvih prilika je „Ikarus“, prva fabrika aviona i hidroaviona u našoj zemlji, (osnovana je 1923. godine) u svojoj produkciji silom prilika orijentisana samo na jednu marketinšku, na vojnu vlast. To ima svoje dobre pa i loše strane; prilikom ranijih analiza mi smo imali prilike da se njima detaljno pozabavimo.

Taj odnos zavisnosti prema državi odrazuje se i u samom bilansu preduzeća, a naročito pada u oči, ako uporedimo glavne bilansne pozicije poslednjih godina. Dobijamo sledeću sliku:

Aktiva	Račun izravnjanja			
	1927.	1928.	1929.	1930.
	u hiljadama dinara			
Blagajna	264	409	277	151
Vrednosni papiri	120	631	686	642
Dužnici	2.374	2.688	4.879	4.459

*) Za 1929. godinu bilans je analiziran u dodatku „Narodnog Blagostanja“ od 27. decembra 1930. godine, broj 52 strana 238 a za 1928. god. u broju 42. od 23. novembra 1929. godine strana 691.

Razni računi	4.117	2.521	1.288	1.006
Nepokretnosti	5.879	8.680	9.198	9.201
Instalacije	—	1.176	1.188	1.188
Mašine	1.581	2.951	3.110	3.120
Inventar	4.989	2.221	2.419	2.462
Sirovine	3.908	6.682	6.249	4.975
Proizvodnja	3.378	20.812	8.869	8.327
Garantije i depo	12.950	22.301	265	—
Prenosne pozicije	232	192	82	68
Pasiva				
Glavnica	5.000	5.000	5.000	5.000
Rezervni fond	180	250	350	410
Fond za amortizacije	268	1.807	2.941	4.076
Fond za štete kod letenja	—	—	—	274
Akcepti	2.000	7.412	5.842	5.168
Avansi na porudbine	7.743	22.409	14.104	8.251
Poverioci	7.412	11.223	9.180	11.626
Razni računi	4.117	316	226	76
Čista dobit	106	549	604	518
Zbir aktive ili pasive	39.777	71.269	38.514	35.600

Račun gubitka i dobitka

Rashodi				
Troškovi	3.373	8.913	9.506	7.805
Amortizacija	268	1.058	1.133	1.137
Čista dobit	106	549	604	518
Prihodi				
Prenos dobiti	8.	0.3	13	11
Kamata	81	55	40	45
Bruto dobit proizvod.	3.655	10.410	11.107	9.386
Razni prihodi	3	35	83	18
Zbir prih. ili rashoda	3.747	10.521	11.245	9.461

Simptomatično je znatno smanjenje bilansne sume; od 1928. godine od 71.27 miliona na 35.6 miliona u 1930. godine — dakle za čitavu polovinu. Takve su posledice neizbežne, kad se radi sa jednom jedinom mušterijom. Izgleda, da je država u 1928 godini napravila velike porudbine; vrednost proizvodnih avijona iskazana je sa 20.8 miliona; odmah naredne godine ova je cifra smanjena na 8.87 miliona, a poslednje, 1930. godine, opet je smanjena na 8.33 miliona dinara. A kako nam je iz ranijih godina poznato, kapacitet proizvodnje „Ikarusa” znatno je veći. A za jedno industrijsko preduzeće nepovoljno je, ako ne radi sa punim iskorišćenjem svojih postrojenja.

Sopstvena sretstva iznose preko 5.67 miliona, od čega je 5 miliona glavnica a ostalo fondovi (bez fonda amortizacije). Investicije, naime nepokretnosti, mašine, instalacije i inventar iznose krajem 1930. godine 15.97 miliona; prema 1929. godini veće su za 56 hiljada dinara, a prema 1927. godini su veća za 3.52 miliona, ne uzimajući u obzir amortizaciju. U toku 1930. godine iznose amortizacije 1.14 miliona dinara; zajedno sa povećanom vrednošću investicija dobijamo cifru od 1.19 miliona, dinara; za toliko su u toku poslednje nedelje izvršene nove naprave i nova postrojenja. Čistu bilansnu vrednost investicija dobijamo, ako od 15.97 miliona odbijemo fond amortizacije: iznosi oko 11.89 miliona dinara. Sopstvena sretstva dostižu skoro 6 miliona dinara; prema tome izlazi, da je oko 6 miliona, ili polovina investicija pokriveno tuđim sretstvima.

Tuđa sretstva „Ikarusa” potiču iz tri izvora: prvo su avansi državi na date porudbine; po sebi se razume, da država pri tome ništa ne gubi, jer dobija prvoklasne bankarske garancije a sem toga ima i mogućnost, da neprekidno kontroliše rad fabričin. Ti su avansi u 1928. godini iznosili 22.4 miliona, u 1929. godini 14.1 milion a u poslednjoj 1930. godini samo još 8.25 miliona dinara. Oni moraju da su u poslednje vreme bili suviše niski, jer je preduzeće moralo da povisi poziciju „poverioci”, koja je prema 1929. godini veća za 2.45 miliona dinara. Sa 11.63 miliona dinara ova je pozicija veća od one u 1928. godini, kad je rad fabrike bio najintenzivniji. Treći izvor

stranih sretstava su akcepti, koji iznose 5.17 miliona (prema 1929. godini smanjeni su za 700 hiljada dinara).

Ako uporedimo kretanje ukupnih stranih sretstava za poslednje tri godine, dobijamo sledeću sliku: u 1928. godini iznosile su 41.04 miliona, u 1929. godini 29.13 miliona a u 1930. godini samo još 25.04 miliona; to je dakle analogna slika zbiru bilanse, a razlog leži, kao što smo to već i spomenuli, u smanjenju volumena proizvodnje. Sem toga može „Ikarus” da podržava velike iznose još i za finansiranje dužnika, koji krajem 1930. iznose 4.46 miliona, a to opet ne može biti niko drugi nego država.

U računu gubitka i dobitka primećujemo znatno smanjenje troškova od 9.5 miliona na 7.80 miliona, kao posledica smanjenja volumena poslova. Kao druga, neizbežna posledica, iskazana je i manja čista dobit, za skoro 100 hiljada, a iznosi 518 hiljada dinara.

U upravi „Ikarusa” nalaze se g. g.: Dr. Gedeon Dunderški, predsednik; Dr. Jovan Latinčić, Milan Francuski, Milan Uzelac, Đoka Ćurčin, Dr. Dušan Dunderški, Lazar Dunderški; a u Nadzornom odboru: Sava Janković, Lazar Prodanović i Alojz Urban.

ТВОРНИЦА ЗА ПАМУЧНУ ИНДУСТРИЈУ Д. Д. У ЗАГРЕБУ

Jugoslovenski koncern velike tekstilne kuće Херман Полак Синови развија се веома повољно. Творница за памучну индустрију д. д. у Загребу непрестано се проширује и на путу је да се развије у једну од наших највећих текстилних творница. А и Домаћа творница рубља д. д. у Загребу постављена је на здраве темеље.

Готово сваке године творница за памучну индустрију изводи знатне инвестиције. Из позиције „инвестиције“ у билансу не види се тачно колико износе инвестиције поједине године јер се у исто време врше и знатни отписи. У 1929 години инвестиције показују пораст од 3 милиона динара, Оне су у ствари биле много веће јер треба узети у обзир и ставку отписа. У биланси за прошлу годину инвестиције су билансиране са 400 хиљада динара мање него 1929 године. Међутим и прошле године изведене су знатне инвестиције које су биле мање него што је износио отпис.

И ове су године вршене инвестиције. И то у већем обиму него последње 2—3 године. Знатно је проширена ткачница а тако исто и белаоница. Ткачница творнице за памучну индустрију једна је од највећих у нашој држави. А исто то важи и за белаоницу. Подузеће још нема тискару као ни предионицу. Гледе предионица постоји намера да се у извесном року подигне. Гледе тискаре за сада се не мисли на њен уређај, будући да је конкуренција међу постојећим тискарама тако јака да посао не изгледа рентабилан.

Ткачница творнице за памучну индустрију спада међу наше најмодерније. Разбоји који се монтирају нису из употребе избачени стројеви чешкословачких или пољских ткачница, него сасвим нови. У најновије време монтирају се аутоматски разбоји. Док на досадашње разбоје на 1—2 строја долази по један радник, код аутоматских један радник може послужити 8 до 16 разбоја. Услед монтирања модерних стројева подузеће је у стању да ради са мање радника услед чега су његови продукциони трошкови много нижи него код творница које раде са старим стројевима.

Док се је радило о томе да се у што већој мери елиминира страни производ, захваљујући високој увозној царини, могло је код нас да просперира свако текстилно подузеће па и оно које је радило са кроз старим машинама. Данас је ситуација сасвим друга. Поједине гране наше текстилне индустрије већ су се тако развиле да могу да покрију сву домаћу потребу. Услед тога опажа се све то већа конкуренција између појединих наших творница. За многе артикле иноземство није више конкурент него друге домаће творнице.

У овој конкуренцији победиће оно подuzeће, које је финансијски добро финансирано и које има такав уређај да може јевтиније продуцирати. Творнице са старим стројевима као и оне слабије финансиране мораће се редуцирати ако не и обуставити свој погон. Крајеви који су раније били познати као индустријски центри могли би лако изгубити тај положај ако и даље раде са старим стројевима.

Биланса творнице за памучну индустрију за последње три године овако изгледа :

Активa	1928	1929	1930
	у хиљадама динара.		
Благајна	34	44	50
Менице	67	—	—
Роба и дужници	15.445	22.519	23.843
Ефекти	133	146	164
Инвестиције	42.654	45.573	45.139
Сировине	1.140	1.780	1.353
Губитак	272	191	—
Пасивa			
Дионичка главница	5.000	5.000	5.000
Вјеровници	51.562	63.256	61.466

Акцепти	3.148	—	3.915
Добитак	—	—	169
Укупно	59.747	68.256	70.791

Подuzeће је први пут исказало чисти добитак. У биланци је исказан добитак од 169 хиљада динара. Чисти добитак износи међутим 361 хиљада динара. На пренос губитка ранијих година отписано је 101 хиљада. Сада кад је губитак ранијих година отписан и кад је остао добитак од 169 хиљада подuzeће је у могућности да већ идуће године приступи и исплати одговарајуће дивиденде.

У погледу на поједине позиције билансе нема се много шта приметити што није било раније речено. Остаје и даље диспарат између властитих сретстава и инвестиција. Услед тога девет десетина билансе отпада на повериоце. Будући да се овде ради о једној афилијацији прилично је свеједно да ли подuzeће има главницу од 5 или 25 милиона динара а повериоце од 60 или 40 милиона динара. Једно као и друго иде из истог чепа.

Творница за памучну индустрију у последње време прелази и на фабрикацију бољих врсти текстила. Данас се тамо у знатној мери прерађује уметна свила, најфиније врсте платна, нарочито за рубље.

Творница за памучну индустрију д. д., Загреб

Рачун изравнања на дан 31. децембра 1930. године

Активa

Пасивa

Активa		Пасивa	
	Динара		Динара
Благајна	50.729'63	Дионичка главница	5.000.000'—
Робне залихе и дужници	22.843.684'60	Вјеровници	61.466.440'98
Вриједносни папири	164.063'50	Акцепти	3.915.917'19
Рачун инвестиција	45.139.683'23	Пренос губитка 1929.	191.971'89
Залиха сировина	1.353.989'—	Добитак 1930.	361.763'68
			169.791'79
Укупно	70.552.149'96	Укупно	70.552.149'96

Најсјајнија

прилика

за

оглашавање!

Жижича је предмет потрошње у маси.

Више милиона пута дневно употреби се жижича у нашој отаџбини. Толико пута загледа потрошач у кутију жижича. Ако је циљ рекламе очевид што већег броја људи, онда од кутије жижича нема zgodније прилике за рекламу.

Најсјајнија

прилика

за

оглашавање!

Обавештења даје и огласе уговара

Југословенско друштво жижича а. д.

Београд-Поштански претинац бр. 130

„Сава“ опште осигуравајуће дионичарско друштво у Загребу

Активна	Рачун изравњања на дан 31. децембра 1930. година.	Пасива	
	Динара	Динара	
Дуговање дион. за неуплаћени дио главнице	2,000.000'—	Дионичка главница	10,000.000'—
Благајничка готовина	405.667'91	Главничка причува	1,054.260'02
Уложена готовина код нов. завода	7,588.972'14	Порезна причува	325.000'—
Вриједносни папири	18,963.246'50	Причува за теч. разл. ефеката	314.983'58
Хипотекарни зајмови	40.000'—	Прем. прич. (по одб. удјела реосиг.)	5,976.047'26
Салда друштвених подружница и заступства	3,847.751'41	Прич. за неријешене штете (по одб. удјела реосиг.)	4,744.573'26
Разни дужници	1,518.738'43	Салда подр. и друштв. заступства	1,102.011'64
Некретнине	4,354.878'40	Разни вјеровници	5,468.625'44
Дуговање реосигуравача :		Потраживање реосигуравача :	
а) по контокорентном саобраћају	1,125.910'83	а) по контокорентном саобраћају	1,657.355'65
б) по рачуну полага	1,176.281'29	б) по рачуну полага	7,150.631'85
		Добитак :	
		а) пренос из прошле године	138.068'58
		б) из текуће пословне године	3,089.889'63
Укупно	41,021.446'91	Укупно	41,021.446'91

Губитак	Рачун губитка и добитка на дан 31. децембра 1930. године.	Добитак	
	Динара	Динара	
Пренос причува из прошле године :		Штете исплаћене (укључиво трошкове извиђаја по одбитку реосигурача):	
Главничка причува	1,054.260'02	у грани „пожар и стакло“	4,961.100'56
Порезна причува	325.000'—	у грани „провална крађа“	138.869'30
Причува за теч. разлике ефеката	292.987'13	у грани „туча“	260.142'83
Прем. причуве по одб. удјела реос.:		у грани „транспорт“	119.746'60
а) у грани „пожар и стакло“	4,380.760'16	у грани „незгоде и зак. дуж. јам.“	517.976'04
б) у грани „провална крађа“	509.186'80	Управни трошкови :	
в) у грани „транспорт“	5.809'75	Општи тек. трошк. и исплаћене пров. по одбитку удјела реосигуравача	8,436.085'94
г) у грани „незгоде и зак. дуж. јам.“	758.648'06	Порези	1,604.523'91
Причуве за неријешене штете по одбитку удјела реосигуравача:		Пристојбе, ватрог. и биљеговина	440.818'77
а) у грани „пожар и стакло“	2,109.126'10	Отписи и други издаци :	
б) у грани „провална крађа“	166.629'89	Неутјериве тражбине	58.898'13
в) у грани „транспорт“	287.844'25	Причуве на концу пословне године по одбитку удјела реосигуравача:	
г) у грани „незгоде и зак. дуж. јам.“	2,046.321'95	Премијске причуве :	
Премије са дајбинама одбивши сторна и удео реосигурача :		а) у грани „пожар и стакло“	4,576.897'54
у грани „пожар и стакло“	11,836.880'43	б) у грани „провална крађа“	524.269'82
у грани „провална крађа“	1,156.245'41	в) у грани „транспорт“	8.649'25
у грани „туча“	470.533'22	у грани „незгоде и зак. дуж. јам.“	866.230'65
у грани „транспорт“	420.296'86	Причуве за неријешене штете :	
у грани „незгоде и зак. дуж. јам.“	1,807.195'66	а) у грани „пожар и стакло“	2,185.276'66
Приходи од уложених главница :		б) у грани „провална крађа“	201.511'95
Камати по тек. рачунима	362.546'64	в) у грани „транспорт“	312.147'—
Камати на вриједн. папирима	1,204.889'62	г) у грани „незгоде и зак. дуж. јам.“	2,045.637'65
Камати на хипотек. зајмовима	4.000'—	Главничка причува	1,054.260'02
Доходак од некретнина	201.447'95	Порезна причува	325.000'—
Разни приходи :		Причува за течајне разл. ефеката	314.983'58
Биљеговина, ватрог. и прист. полица	2,516.748'56	Добитак	3,089.889'63
Ефект. добитак на течају ефеката	16.539'—		
Књижни добитак на течају ефеката	21.996'45		
Добитак на течају девиза и валута	87.022'02		
Укупно	32,042.915'93	Укупно	32,042.915'93